

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรงเรียนเป็นองค์กรหนึ่งงานสังคม ทำหน้าที่ให้การศึกษอบรมแก่เยาวชน เพื่อให้เป็นผู้มีความรู้ เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม รวมทั้งยังมีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่างๆที่เกิดขึ้น ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม โรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาเน้นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย ตอบสนองความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจ และรู้จักเลือกอาชีพที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และสังคม งานหลักของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่อไปนี้เป็นอย่างน้อยคือ การสอน การแนะแนวการศึกษา และอาชีพ กิจกรรมต่างๆของนักเรียนและบริการของโรงเรียน เพื่อสนองความสนใจ และความต้องการอันจำเป็นของนักเรียน ชุมชน หรือสังคมใกล้โรงเรียนและประเทศชาติ (วิญญู สาคร , 2530)

ในการบริหารงานโรงเรียนในปัจจุบัน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือร่วมมือ และประสานงานกันทุกฝ่าย ผู้บริหารนอกจากจะต้องเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความสามารถของตน และมีส่วนร่วมในการบริหารแล้ว ยังต้องเปิดโอกาสให้ชุมชนนอกโรงเรียนได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษาด้วย เพราะชุมชนมีส่วนเป็นเจ้าของ และอุปถัมภ์โรงเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จึงจำเป็นต้องเป็นกระบวนการสองทาง คือ โรงเรียน

ต้องมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชน ให้ข่าวสารกับชุมชน ชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนา สนับสนุน
โรงเรียนในเวลาเดียวกัน (นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ , 2534) และในสภาพปัจจุบันนี้การศึกษา
ของนักเรียนมิได้จำกัดขอบเขตอยู่แต่ภายในห้องเรียน หรือภายในรั้วโรงเรียนเท่านั้น อีกทั้ง
นักเรียนก็ไม่จำเป็นต้องรับการศึกษ เฉพาะในเวลาเรียนที่กำหนดให้เท่านั้น แต่นักเรียน
สามารถใช้เวลาในการเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ซึ่งไม่ว่าจะเป็นสถานที่ใดก็ตามทั้งในโรงเรียน
ที่บ้าน และสถานที่ต่างๆในชุมชนทุกแห่งสามารถเป็นแหล่งให้ความรู้กับนักเรียนได้ทั้งสิ้น ฉะนั้น
จึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับโรงเรียนที่จะต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน และพยายามหา
ทางดึงชุมชนเข้ามาสู่โรงเรียนเพื่อเป็นประโยชน์ทางการศึกษาดังเช่นที่ เมธี บิลันธนานนท์
(2525) ที่ได้กล่าวว่าโรงเรียนเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมที่ประชาชนหวังผล เชื่อถือและให้ความ
ร่วมมือ จึงไม่ต้องสงสัยเลยว่าโรงเรียนจำเป็นต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบ้าน และชุมชน

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น นับว่าเป็นสิ่งจำเป็นในการ
บริหารการศึกษายุคปัจจุบัน เพราะโรงเรียนต้องอาศัยทรัพยากรจากชุมชนมาช่วยในการพัฒนา
โรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นด้านอาคารสถานที่ หรือการเรียนการสอนก็ตาม จะเห็นได้จากแนวการ
จัดการเรียน การสอนตามหลักสูตรที่กำลังใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา
ได้มุ่งเน้นให้ใช้แหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระของชุมชนมา
ช่วยในการเรียนการสอนกลุ่มอาชีพ ถ้าทั้งทางโรงเรียนและชุมชนขาดความร่วมมือ และขาด
ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันแล้ว ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนตามแนวนี้นี้คงจะสำเร็จได้ยาก
(กิติมา บริดีติลล , 2532)

จากความสำคัญในเรื่องที่โรงเรียนและชุมชนควรมีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกันเพื่อประโยชน์
ของการศึกษาดังกล่าว รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับชุมชนโดยให้เข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษา
ของชาติ โดยกำหนดไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 ซึ่งได้กำหนดไว้ในหมวดที่
3 ว่าด้วยแนวนโยบายการศึกษา ข้อ 13 ระบุว่าให้ส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทของครอบครัว
ชุมชน สถาบันสังคมอื่นๆ และสื่อมวลชน ให้มีส่วนร่วมในกระบวนการของการศึกษา (แผนการ

ศึกษาแห่งชาติ, 2535) ในแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับดังกล่าว เมตต์ เมตต์การุณีจิต (2539) ได้สรุปประเด็นสำคัญ ที่กล่าวถึงความสัมพันธ์กับชุมชน ดังนี้

1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานการศึกษาและองค์กรเอกชนประสานความร่วมมือ และทรัพยากรระหว่างกัน เพื่อพัฒนาแหล่งความรู้ของชุมชน
2. ให้สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้อง และเกื้อกูลกับวิถีชีวิตของชุมชน โดยส่งเสริมให้องค์กรต่างๆ และประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดและพัฒนา
3. ส่งเสริมให้ครอบครัว สถานศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันในชุมชนและสื่อมวลชน ร่วมมือกันปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่เหมาะสม

ซึ่งกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่รับผิดชอบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ได้สนองตอบนโยบายดังกล่าวด้วยการกำหนดเป็นนโยบายของกรมสามัญศึกษา ปีพุทธศักราช 2537 ข้อ 2 ว่า โรงเรียนและชุมชนย่อมไม่แปลกแยกจากกัน (กรมสามัญศึกษา , 2538) ซึ่งมีแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาโดยให้ถือว่าโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน นอกจากจะมีหน้าที่สอน และอบรมนักเรียนแล้ว ยังจะต้องให้บริการชุมชนด้วยทั้งด้านการศึกษาและการบริหารด้านอื่นอันเป็นประโยชน์ของชุมชนและสังคมนั้นๆ ด้วย และในปีงบประมาณปัจจุบัน (ปีงบประมาณ 2538) กระทรวงศึกษาธิการก็ยังคงให้ความสำคัญต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยกำหนดไว้ในนโยบาย และเป้าหมาย ในด้านการบริหารและสนับสนุน ข้อ 3.3 ว่าส่งเสริมให้ท้องถิ่น ภาคเอกชน และองค์กรเอกชนมีบทบาท และมีส่วนร่วมในการจัด และ สนับสนุนการจัดการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ , 2537)

จึงกล่าวได้ว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาในระดับต่างๆ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยได้กำหนดเป็นนโยบายไว้แล้วนั้น ในส่วนของโรงเรียนซึ่งต้องนำนโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติให้บังเกิดผล โรงเรียนเหล่านี้จะมีสภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอย่างไร และมีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเป็นจังหวัดที่มี

อาณาเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานคร เป็นแหล่งชุมชนขนาดใหญ่ ซึ่งจากการรวบรวมสถิติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ (2538) พบว่าจังหวัดสมุทรปราการมีประชากรหนาแน่นถึง 935,698 คน ในพื้นที่จังหวัดเพียง 1004.1 ตารางกิโลเมตรและมีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 222,213 ครัวเรือน เป็นจังหวัดที่มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูง เพราะเป็นจังหวัดที่เป็นแหล่งอุตสาหกรรมสำคัญของประเทศ มีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่ในจังหวัดถึง 4,133 แห่ง และยังเป็นจังหวัดที่ประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อคน ต่อปีสูงมากถึง 192,827 บาท นอกจากนี้แล้วจังหวัดสมุทรปราการยังเป็นแหล่งวัฒนธรรม ประเพณีสำคัญหลายอย่าง รวมทั้งมีสถานที่ท่องเที่ยว แหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ สถานประกอบอาชีพอิสระต่างๆอีกมากมาย จึงถือได้ว่าสภาพชุมชนโดยทั่วไปของจังหวัดสมุทรปราการ มีทั้งปัจจัยที่สามารถเกื้อหนุนในการจัดการศึกษาอย่างสูง แต่ในขณะเดียวกันจังหวัดสมุทรปราการก็ยังมีสภาพบางประการ ที่อาจเป็นปัญหาให้โรงเรียนในฐานะที่เป็นหนึ่งในองค์กรในชุมชนควรมีส่วนช่วยแก้ไข เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด ตลอดจนปัญหาแหล่งเสื่อมโทรมและชุมชนแออัด ซึ่งอาจเป็นเหตุให้ชุมชนขาดความสนใจให้ความสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน

ทั้งนี้ได้มีรายงานการประเมินมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดสมุทรปราการครั้งล่าสุด ซึ่งดำเนินการประเมินโดยสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ (2534) พบว่าโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 20 โรงเรียนในขณะนั้น ได้ปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2532 ในหมวดที่ 6 ว่าด้วยเรื่องโรงเรียนกับชุมชน มีระดับคุณภาพเฉลี่ย 3.05 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ มาตรฐานกลางที่ 3.00 เพียงเล็กน้อย อีกทั้งเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยที่ต่ำที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาในหมวดอื่นๆ ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ควรที่จะได้มีการศึกษาวิจัยโรงเรียนมัธยมศึกษาที่อยู่ในแหล่งชุมชนที่มีทั้งปัจจัยเกื้อหนุนและปัจจัยจุดรั้งต่อการให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาอย่างโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการว่าจะมีสภาพและปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ

ขอบเขตการวิจัย

1. การศึกษาวิจัยนี้ มุ่งศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ
2. การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ไข้กรอบเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2532 ในหมวดที่ 6 ว่าด้วยเรื่องโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งแบ่งเป็น 6 ด้าน คือ (กรมสามัญศึกษา , 2532)
  - 2.1 การวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
  - 2.2 การสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน
  - 2.3 การให้บริการชุมชน
  - 2.4 การเป็นผู้นำ และให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน
  - 2.5 การได้รับความสนับสนุนจากชุมชน
  - 2.6 การประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ค่านิยมศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การดำเนินงานเพื่อให้เกิดความเข้าใจ และร่วมมือซึ่งกันและกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ครอบคลุมงาน 6 ด้าน คือ การวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน การให้บริการชุมชน การเป็นผู้นำและให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน การได้รับความสนับสนุนจากชุมชน การประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

การวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลของชุมชน และการทำงานแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

การสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน หมายถึง การกำหนดอุดมการณ์ เพื่อสร้างเสริมคุณธรรมลักษณะนิสัย และความประพฤติของบุคลากรในโรงเรียน การสร้างเกียรติประวัติทางด้านวิชาการ จริยธรรม ทางด้านกีฬา รวมทั้งการรวบรวม และเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน

การให้บริการชุมชน หมายถึง การบริการข่าวสาร นันทนาการ อาคารสถานที่ และวัสดุ อุปกรณ์ และวิชาการ รวมทั้งการส่งเสริมสุขภาพอนามัย และอาชีพ

การเป็นผู้นำ และให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชน และการให้ความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่น

การได้รับความสนับสนุนจากชุมชน หมายถึง การจัดตั้งองค์กร เพื่อสนับสนุนโรงเรียนในด้านวิชาการ ทุนทรัพย์ และการบริการ

การประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การประเมินผลการศึกษาที่โรงเรียนและชุมชนได้ร่วมกิจกรรมกัน แล้วสรุปผลอย่างสม่ำเสมอ

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึงผู้ที่ดำรงตำแหน่ง หรือผู้รักษาการแทนในตำแหน่งผู้
บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ

นายกสมาคมผู้ปกครองและครู หมายถึงผู้ที่ดำรงตำแหน่ง หรือผู้รักษาการแทนใน
ตำแหน่งนายกสมาคม หรือประธานชมรมผู้ปกครองและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ
ศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

1. ผลจากการวิจัยจะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ในการ
การปรับปรุง และพัฒนาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ให้มี
ประสิทธิภาพขึ้น
2. ผลจากการวิจัยสามารถนำไปเป็นข้อมูลสำหรับกรมสามัญศึกษา เพื่อประกอบ
การพิจารณาให้การสนับสนุนโรงเรียนในด้านการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ
ชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 กลุ่ม ประกอบด้วย

- 1.1 ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา หรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้บริหาร
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 22 คน
- 1.2 นายกสมาคม/ประธานชมรมผู้ปกครองและครู หรือผู้รักษาการในตำแหน่ง
นายกสมาคม/ประธานชมรมผู้ปกครองและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ

จำนวน 18 คน

รวมประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ทั้งสิ้น 40 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ประกอบด้วย

2.1 แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structured interview) มี 2 ชุด
ซึ่งใช้กับประชากรในแต่ละกลุ่ม

2.1.1 แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1 ใช้สัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 22 คน

2.1.2 แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 2 ใช้สัมภาษณ์นายกสมาคม/ประธานชมรมผู้
ปกครองและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน
18 คน

แบบสัมภาษณ์ทั้ง 2 ชุด แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่าง
โรงเรียนกับชุมชน

ตอนที่ 3 สัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่าง
โรงเรียนกับชุมชน

2.2 แบบศึกษาเอกสาร

3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

3.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความ
สัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

3.2 กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

3.3 สร้างเครื่องมือตามกรอบแนวคิดที่กำหนด

3.4 นำเครื่องมือเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำแก้ไขปรับปรุง

3.5 นำเครื่องมือเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อหาความตรงของเนื้อหาและการใช้

ภาษา

3.6 นำเครื่องมือที่ได้รับคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง

3.7 นำเครื่องมือที่เสร็จเรียบร้อยแล้ว ไปใช้กับประชากรในการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ประชากรทั้งหมด และเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสารด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เรื่องสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ สภาพ และปัญหาในการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

4.2 การศึกษาเอกสาร ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิจัย

รายงานการวิจัยเสนอเป็น 5 บท ตามลำดับดังนี้

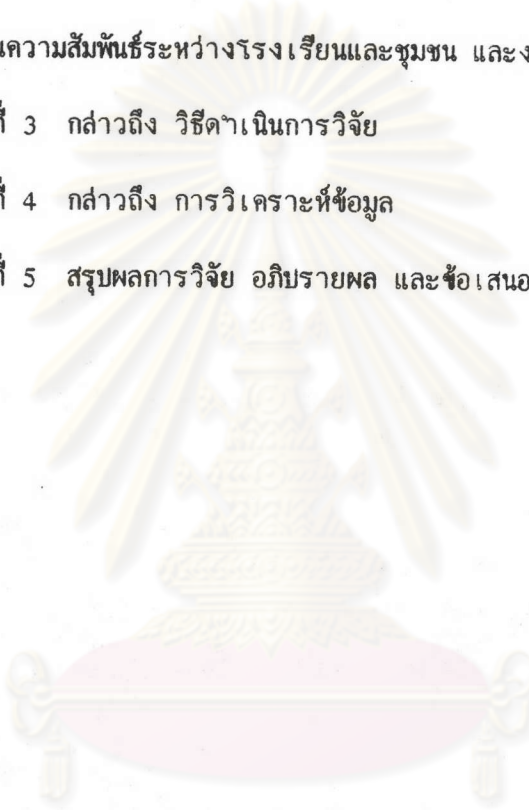
บทที่ 1 ประกอบด้วย ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย คำนียามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ วิธีดำเนินการวิจัย และลำดับขั้นตอนการเสนอรายงานการวิจัย

บทที่ 2 กล่าวถึง แนวคิดในเรื่องการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา แนวคิดในเรื่องการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 กล่าวถึง วิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 4 กล่าวถึง การวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย